

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ МІЖ ОБ'ЄДНАНИМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА РОЗВИТОК ЇЇ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗИ

Роман Качаровський, інженер II категорії, магістр географії¹,

Надія Чир, к. геогр. наук, доцент²

Олена Антипюк, інженер II категорії, старший лаборант¹,

Ірина Єрко, к. геогр. наук, доцент¹

¹*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,*

м. Луцьк, Україна

²*ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,*

м. Ужгород, Україна

romankacharovsky@ukr.net, nadezda_chyr@i.ua,

olenaantipuk@ukr.net, ierko@i.ua

Сьогоднішнє соціально-економічне становище регіонів України вимагає від держави проведення швидких і дієвих реформ. Одним із перших здійснених кроків у цьому напрямку є початок процесу децентралізації влади і передачі функцій і фінансових ресурсів на місця. Законодавчим органом України було прийнято основні юридичні засади реформування державного управління шляхом часткової зміни адміністративно-територіального устрою. Основним тут став Закон

України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [3], що окреслив шляхи та умови об'єднання сільських, селищних та міських рад у єдині потужні та самодостатні адміністративні одиниці.

Кількарічний процес дозволив вже нині сформувати в Україні понад 830 громад, проте через введення в кінці 2018 року у десяти регіонах України воєнного стану вибори у понад півсотні громад не відбулися і вони поки не мають органів управління та не функціонують повністю, з урахуванням цих громад їх кількість слід окреслити як 876. Лідерами в процесі створення громад є Дніпропетровська (62), Черкаська (54), Житомирська (53), а також Волинська (50) області, хоча за деякими даними існує ще одна громада, але вона до кінця ще не сформована [1]. З початку проведення децентралізації власні надходження громад зросли з 68,6 млрд. грн у 2014 році до 234 млрд. грн у 2018 році, а загальна підтримка громад у минулому році з державного бюджету склала 37,8 млрд. грн [5]. Виконуючи програму «доступності та прозорості влади» в об'єднаних громадах було створено 775 центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів) [5]. При цьому 646 об'єднаних територіальних громад (ОТГ) отримали 1,5 млн га землі у своє користування. В нашому регіоні ОТГ сформовані практично у всіх районах, винятком є лише Горохівський, де вона існує, проте центр її розташований у Луцькому, а Мар'янівська перебуває в стадії формування, хоча і зазначається у багатьох джерелах як діюча. Лідерами з процесу децентралізації є Луцький та Ковельський райони, де відповідно дев'ять та шість громад. В багатьох районах їх по чотири, а саме: Володимир-Волинський, Іваничівський, Ківерцівський, Любомльський, Ратнівський та Старовижівський. Кожне конкретне об'єднання має свої особливості, переваги та недоліки [1; 2; 7].

У процесі децентралізації кожна громада, об'єднавши навколишні населені пункти, отримала певні природні, земельні, економічні, фінансові та інші ресурси, розміщені в межах цих територій. Одночасно держава передала новим утворенням право розпоряджатися всіма цими благами самостійно. При правильному господарюванні, підтримці державного та регіональних бюджетів, залучаючи значні кредитно-інвестиційні та грантові кошти громади отримують можливість вирішення багатьох наболілих господарських, економічних (зокрема у туристичній галузі), житлово-комунальних та соціальних питань, які не вирішувалися роками, а то й десятиліттями. Звичайно, маючи потужний фінансовий ресурс вирішити проблеми легше, але їх стільки, що часто цих коштів замало. Волинь, за оцінками експертів реформ, має ряд

самодостатніх громад, хоча на ділі багато з них потребують залучення додаткових коштів на здійснення своїх функцій. На думку експертів з фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та SKL International), що провели аналіз та оприлюднили результати оцінки основних показників у 665 ОТГ всіх регіонах України, серед них і понад 40 громад Волинської області за підсумками I півріччя 2018 року (що діяли на 01.07.2018 року), середній показник надходжень власних доходів на одного мешканця збільшився на 741,1 грн (у 2,2 рази) та склав 1345,6 грн. зокрема: по 15-ти ОТГ, утворених у 2015-2016 роках цей показник зріс на 31,6 % та становить 1212,5 грн, а по 25-ти, утворених у 2017 році, – у 3,1 рази і становить 1409,2 грн). При цьому динаміка надходжень місцевих податків і зборів у цей же період порівняно з аналогічним періодом 2017 року є позитивною. Найвищий темп зростання цих надходжень спостерігається по бюджету Поворської ОТГ – у 2,1 рази, найнижчий рівень – по Устилузькій ОТГ, де надходження зменшилися на 35,8 %. Водночас 33 громади області отримують базову дотацію з державного бюджету, а лише сім (Боратинська, Дубівська, Жидичинська, Зарічанська, Литовезька, Поромівська та Смолигівська) перераховують реверсну дотацію, тобто мають достатній для свого функціонування ресурс і можуть поділитися ним з іншими бюджетами. Найвищий рівень дотаційності був у Велимченській громаді – 61,7 % базової дотації. Досить великою є питома вага видатків (без урахування трансфертів) на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ. Найбільша вона у бюджеті Велицької ОТГ – 70,1 %, найменша – на бюджет Боратинської ОТГ – 4,9 % [5].

Маючи практичну незалежність у вирішенні багатьох питань, слід звертати увагу на ефективність спільного господарювання у багатьох сферах управління, зокрема у розвитку сфери туризму, адже більш потужні громади (вже сформовані і ті, які тільки будуть) можуть істотно допомогти менш потужним громадам на взаємовигідних умовах.

Однією з основ існування туризму є наявність об'єктів туризму (історико-культурних, природних тощо), які здатні зацікавити потенційних подорожуючих. Стан багатьох з них (навіть у містах обласного значення) є малопривабливим для проведення в них екскурсій. Багато з них потребують реконструкції, але таких значних коштів у багатьох громадах немає, проте великі ОТГ можуть надати

такий ресурс (за умови спільного використання об'єкту, хоча б для своїх жителів) та залучити робочу силу менш достатньої громади. Ця кооперація дозволить зосередити фінансові потоки на відродженні зруйнованих об'єктів, проведенні благоустрою вже існуючих та залученні коштів в бюджети обох громад. Приведення туристичних об'єктів у належний стан дозволить громадам розробити нові та удосконалити вже існуючі туристичні маршрути, зокрема спільні. Прикладами спільної співпраці можуть стати роботи по очищенню прибережних територій та зон відпочинку басейну р. Західний Буг в межах Устилузької міської (Володимир-Волинський район), Поромівської та Литовезької (Іваничівський), а також Рівненської та Вишнівської (Любомльський) сільських громад. Це дозволить при малих затратах матеріально-ресурсної бази Устилузької громади та трудових ресурсів інших чотирьох сільських громад підготувати зону короткострокового відпочинку вздовж басейну прикордонної річки для іноземних (переважно польських) туристів. Аналогічні дії можна здійснити вздовж басейну р. Прип'ять в межах Любешівської селищної (Любешівській район), Шацької селищної (Шацький), Заболоттівської селищної, Самарської та Забродівської сільських (Ратнівський), а також Дубечненської сільської (Старовижівський) та Головніненської селищної (Любомльський) громад. Одночасно тут слід звернути увагу на відродження наявних історичних, архітектурних та археологічних пам'яток природи [6; 8; 9].

Іншою проблемою забезпечення життєдіяльності як громад, так і галузі туризму є плачевний стан автомобільних доріг, автостоянок, автобоксів та відстійників на них (а це основа інфраструктури туризму). Згідно урядового рішення всі територіальні, а також дороги місцевого значення передані у відання і експлуатацію місцевим адміністраціям та громадам. Звичайно, проводячи капітальну реконструкцію дорожнього полотна (маючи на меті довготривале його використання), потрібна спільна праця над усією протяжністю дороги, а не над окремими її ділянками. Тому в даному випадку слід спільно, проводити ремонтні роботи кількома громадами. Яскравим прикладом співпраці між ОТГ має стати реконструкція доріг територіального та місцевого значення, що ведуть від великих відремонтованих трас до малих населених пунктів, що містять туристичні об'єкти. Варіантом розвитку подій по відбудові місцевих доріг можуть стати громади Іваничівського району (Іваничівська селищна, Литовезьська, Павлівська та Поромівська сільські), які можуть здійснити ремонт

дорожного покриття вздовж територіальних доріг Т-03-02 та Т-03-05 або спільна праця Торчинської (Луцький район) селищної та двох Жидичинської (Ківерцівський) та Копачівської (Рожищенський) сільських громад навколо доріг Т-03-09 та Т-18-02 [4].

У багатьох випадках галузь потребує розширення мережі закладів розміщення, рекреаційного відпочинку та розваг, ресторанного господарства. Отримуючи великі прибутки, великі громади мають змогу розбудови таких об'єктів, проте часто спостерігається відсутність земельних ресурсів та зон відпочинку, де можна побудувати такі об'єкти. Надання малоефективними громадами земель рекреаційного призначення для будівництва цих комплексів дозволило б розбудувати ці підсистеми туристичної інфраструктури, утворити нові робочі місця для людей, які тут проживають, залучити соціально-відповідальний бізнес для розбудови соціальних об'єктів, додатково наповнити бюджет таких громад та спільно використовувати побудовані споруди. Водночас для потужних громад – це розширення мережі туристичної інфраструктури з метою збільшення туристичних потоків, а отже, отримання додаткових коштів до бюджету. Також це дозволить залучити більше замських зон відпочинку для своїх мешканців, а при спільній домовленості між громадами ведення малого бізнесу і залучення додаткових робочих місць навколо таких туристично-рекреаційних комплексів. В даному випадку слід сконцентрувати увагу на можливості розвитку громад, що розміщені поряд з великими населеними пунктами, можлива співпраця, наприклад, між Любомльською міською, Головинською селищною та Рівненською і Вишнівською сільськими громадами Любомльського району [9]. Експериментом може стати спільна робота в цьому напрямку між містом Ковель та Люблинецькою селищної, Дубівською та Колодяжненською сільськими громадами Ковельського району, а також спільне співіснування Луцька як обласного центру, з Жидичинською Ківерцівського району та Боратинською, Городищенською, Заборолівською, Княгининівською, Лищенською, Підгайцівською та іншими громадами Луцького району.

Туристична інфраструктура є орієнтованою на потреби внутрішніх та зовнішніх туристів, вона повинна їх повністю забезпечувати. Досить часто в громадах спостерігається наявність одних і тих же елементів різних підсистем туристичної інфраструктури і повна відсутність інших, що створює великі прогалини у наданні певних видів послуг туристам і закінчується втратою коштів підприємцями та

бюджетами громад. В таких випадках доцільно було б спільно територіально розміщеним громадам, де присутні цікаві туристичні об'єкти, розробити стратегію чи «дорожню карту» розбудови туристичної інфраструктури. Це дозволило б повністю забезпечити послугами туристів, збільшити надходження інвестиційних коштів у громаду, розширити чи перепрофілювати малий та середній бізнес, відкрити нові робочі місця (залучити фахівців нових для громади спеціальностей) та істотно наповнити бюджети громад.

Проаналізувавши всі викладені позиції слід відзначити, що маючи фактичну та фінансову незалежність, громадам необхідно покращити інтеграційні процеси між ними, розробивши Стратегію спільного господарювання, що дасть змогу ефективного вирішення багатьох проблем їхнього існування.

Список використаних джерел:

1. Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region/item>.
2. Єрко І. В. Новітні можливості функціонування туристичної галузі Волинської області в умовах децентралізації влади / І. В. Єрко, Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2018. – № 3 (376): Геогр. науки. – С. 93 – 98.
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2003 р. № 157-VIII // Відомості Верховної ради України. – 2003. – № 13. – 91 с.
4. Просторово-територіальні особливості розміщення природних та історико-культурних об'єктів вздовж основних елементів транспортної інфраструктури Волині / З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк, Л. К. Колошко // International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE». – № 1(5). – Vol. 5. – January 2016. – P. 80–88. – [Proceedings of the IInd International Scientific and Practical Conference «Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23–24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)»] // <http://esnuir.eunu.edu.ua/handle/123456789/10216>
5. Урядовий портал. Міністрство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-regionalnogo-rozvitku-budivnitstva-ta-zhitlovo-komunalnogo-gospodarstva-ukraini>
6. Чир Н. В. Дослідження питання туристично-рекреаційного потенціалу Ратнівського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Наук. вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2017. – № 3(68) / 4(69). – 2017: Географія – С. 113 – 117 // <http://esnuir.eunu.edu.ua/handle/123456789/14072>
7. Чир Н. В. Оцінка сучасного стану та перспектив модернізації

туристичної інфраструктури в умовах розвитку окремих об'єднаних територіальних громад Турійського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський, М. О. Павлушенко // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2017. – № 9 (358): Геогр. науки. – С. 94 – 100 // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13599>

8. Чир Н. В. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристичної інфраструктури в окремих об'єднаних територіальних громадах Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Наук. зап. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: географія. – Тернопіль: СМП «Тайп». – № 2 (вип. 43). – 2017. – С. 107 – 113. // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13607>

9. Чир Н. В. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристської інфраструктури Любомльського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. – Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2017. – № 14. – С. 88 – 92 // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13662>

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний університет
імені Володимира Гнатюка
Тернопільський відділ Українського географічного товариства
Гуманітарно-природничий університет імені Яна Длугоша
(Ченстохова, Польща)
Барановицький державний університет (Барановичі, Білорусь)

**ТУРИЗМ, ГЕОГРАФІЯ, КРАЄЗНАВСТВО:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ**

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(16-17 травня 2019 року)**

Тернопіль – 2019

УДК 338.48 : 908 : 91 : 005.745

*Друкується за рішенням Вченої ради
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка (протокол № 11 від 23 квітня 2019 року).*

Редакційна колегія:

Воницік Я. – доктор габлітований, професор (м. Ченстохова, Польща);
Денисик Г. І. – доктор географічних наук, професор (м. Вінниця, Україна);
Заставецька Л. Б. – доктор географічних наук, професор (м. Тернопіль, Україна);
Малолєшич Е. – доктор габлітований, професор (м. Ченстохова, Польща);
Сивий М. Я. – доктор географічних наук, професор (м. Тернопіль, Україна);
Шаблій О. І. – доктор географічних наук, професор (м. Львів, Україна).

Рецензенти:

Шаблій О. І. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри економічної і соціальної географії (Львівський національний університет імені Івана Франка);
Пушкар З. М. – кандидат географічних наук, доцент кафедри управління персоналом і регіональної економіки (Тернопільський національний економічний університет);
Дударчук К. Д. – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України і туризму (Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка).

Т 86 Туризм, географія, краєзнавство: актуальні проблеми теорії і практики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 16-17 травня 2019 р.). – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2019. – 328 с.

ISBN 978-617-595-088-3

До збірника матеріалів конференції ввійшли результати наукових досліджень, представлених на Міжнародній науково-практичній конференції, що відбулася у м. Тернополі 16-17 травня 2019 р. Вони охоплюють широке коло питань у галузі туризму, географії і краєзнавства.

Для фахівців у галузі туризму, географії, працівників державних і громадських природоохоронних закладів і установ, учителів та студентів, широкого кола читачів.

УДК 338.48 : 908 : 91 : 005.745
ISBN 978-617-595-088-3

© ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2019
© Колектив авторів, 2019

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ТУРИЗМУ	6
<i>Білецький М., Котик Л.</i> Приморський туристично-рекреаційний район України: сучасний стан і проблеми розвитку.....	7
<i>Браславська О., Рожі І.</i> Туризм: методологічні аспекти розвитку.....	22
<i>Горб К., Атамась А.</i> Функціонально-цільова спрямованість красознавчих ресурсів туризму.....	25
<i>Горин І.</i> Сучасний стан розвитку бальнеологічного курорту Східниця.....	29
<i>Грицевич В.</i> Кулінарна географія, як науково-методична база для різних видів туризму.....	33
<i>Зінченко В.</i> Психологічні особливості взаємодій туристичних фірм і споживачів туристичних послуг.....	36
<i>Карп'юк З., Чижевська Л., Качаровський Р., Антипюк О.</i> Перспективи розвитку туристичного співробітництва прикордонних громад Волинської області.....	41
<i>Качаровський Р., Чир Н., Антипюк О., Єрко І.</i> Вплив інтеграційних процесів між об'єднаними територіальними громадами Волинської області на розвиток її туристичної галузі.....	50
<i>Колотуха О., Миргородська О.</i> Географія туризму як фундаментальна складова туризмології.....	56
<i>Копер Н.</i> Щодо оптимізації рекреаційної діяльності в межах деяких еколого-пізнавальних стежок НПП «Гуцульщина».....	63
<i>Паньків Н.</i> Сучасний стан розвитку сільського туризму Львівської Області.....	67
<i>Зінько Ю., Мальська М., Дубіс Л.</i> Кластери сільського туризму в Україні... <i>Плецан Х.</i> Конкурентоздатний фахівець сфери туризму: проблеми та потреби в сучасних реаліях економічного ринку.....	75 83
НОВІ НАПРЯМКИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	87
<i>Шиян О., Божук Т.</i> Розвиток подієвого туризму з використанням народних традицій.....	88
<i>Денисюк Г.</i> Туризм і повсякдення.....	92
<i>Гостюк З.</i> QR – коди як інноваційний туристичний продукт міста Косів... <i>Дударчук К., Ранецька Н.</i> Тенденції розвитку нових видів повітряного туризму в світі.....	97 100
<i>Овчаренко Л., Безуглий В.</i> Географічні особливості розвитку подієвого туризму в Україні (на прикладі фестивалів).....	108

<i>Романів О.</i> Міжнародний стоматологічний туризм як перспективний туристичний продукт: погляд крізь призму світового досвіду.....	112
<i>Підставка Р., Пушкар З.</i> Реставрація та новітні дослідження, як важливий чинник розвитку замкового туризму Тернопільщини.....	122

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНІЙ ЄВРОПІ

<i>Bakota D., Płomiński A.</i> Państwowe muzeum auschwitz-birkenau w oświęcimiu jako miejsce docelowe tanatoturystów.....	129
<i>Płomiński A., Bakota D.</i> Aspekt edukacyjny dark tourismu w wystawach muzealnych w polsce.....	129
<i>Małolepszy E., Drozdek-Małolepsza T.</i> Sport i turystyka w powiecie Krzemienieckim w świetle czasopisma «Życie Krzemienieckie» (1932-1939).....	130
<i>Зуєй Владзімір.</i> Адам Міцкевіч: стамбульські перыяд. Сучасная ацэнка.....	131

СУЧАСНІ ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: МЕТОДИКА, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

<i>Ванда І.</i> Чинники місцевого прикордонного руху (на прикладі Яворівського району Львівської області).....	137
<i>Варакута О., Гавришко М., Ленковська М.</i> Квест як елемент інтерактивних технологій у сучасній географічній освіті.....	144
<i>Заставецька Л., Заставецький Т.</i> Проблеми формування територіальних громад в Україні.....	150
<i>Ілляш І., Ткач Д.</i> Перспективні напрямки функціонування малих міст Тернопільської області.....	159
<i>Петровська М., Петровський С.</i> Суспільно-географічні аспекти впливу реклами на екологічну свідомість домогосподарств міста Львова.....	161
<i>Погубило В.</i> Сучасна динаміка смертності населення в Тернопільській області.....	169
<i>Питуляк М., Питуляк М.</i> Територіальні особливості сільськогосподарського землекористування у Хмельницькій області.....	175
<i>Потокій М., Гуменюк В., Синьків Л.</i> Обсяги та динаміка експорту продовольчих товарів та сировини з Тернопільської області.....	180
<i>Потокій М., Качановська В., Рипула В.</i> Тернопільщина і Польща: аспекти зовнішньоекономічної діяльності (на прикладі експорту та імпорту товарів).....	186
<i>Пугач С.</i> Геоінформаційні системи, як соціальні мережі.....	192
<i>Свинко Й., Дем'янчук П.</i> Нарис з історії дослідження неотектоніки Західного Поділля.....	196
<i>Сивий М.</i> Етапи формування території та мінеральних ресурсів України...	205
<i>Таранова Н.</i> Антропогенний вплив на клімат Тернополя.....	213

КРАЄЗНАВЧІ (РЕГІОНАЛЬНІ) СТУДІЇ

	223
<i>Zalas K.</i> Edukacja regionalna jako kluczowy element ruchu krajoznawczego w szkołach powszechnych ii Rzeczypospolitej.....	224
<i>Бакалейко В., Маковецька Л.</i> Соціальна сфера депресивної території (на матеріалах Демидівського району Рівненської області).....	224
<i>Влах М.</i> Персоніфікований підхід в українському історико-географічному країнознавстві.....	230
<i>Клапоуцак І., Гавришок Б.</i> Розвиток водного туризму на теренах Східної Галичини у 20-30-х роках ХХ століття.....	237
<i>Гавришок Б., Лісова Н.</i> Аграрне природокористування на теренах Тереховлянського району Тернопільської області.....	242
<i>Гулик С., Гулик О.</i> Сучасна структура сільськогосподарських антропогенних ландшафтів Тернопільського району.....	248
<i>Добрянський В., Плоцанський П.</i> Про обстеження печер на території природного національного парку «Дністровський каньйон» в Заліщицькому районі.....	253
<i>Заблюцький Б.</i> Сучасні зміни в структурі сільськогосподарських технічних культур Тернопільської області: причини, проблеми, перспективи.....	268
<i>Мацко Н.</i> Єврейська громада містечка Гусятин (кінець ХV – перша половина ХХ ст.).....	276
<i>Пушкар О., Пушкар І.</i> Медико-географічні особливості поширення захворювань на території Тернопільської області.....	285
<i>Ситник О., Хлевнюк О.</i> Туризм як чинник розвитку старопромислових районів.....	289
<i>Смик О., Єремія Г.</i> Подієвий туризм як перспективний напрям розвитку туристичної індустрії (на прикладі Чернівецької області).....	300
<i>Шаблій О.</i> Про доцільність організації приміських туристичних пізнавальних маршрутів (на прикладі маршруту Тернопіль – Біла – Великий Глибочок – Курівці).....	306
<i>Кузик С., Борсук Ю.</i> Значення транспорту Львова у розвитку міжнародного туризму.....	310
VARIA	314
<i>Василевська А., Сампара О.</i> Детермінанти виникнення бідності в Україні та шляхи їх подолання.....	315
<i>Яроменко О., Гриценко Т.</i> Географічний аналіз загальної середньої та позашкільної освіти Рівненщини.....	322